

GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
i Wojskowej Służby Polek
ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

poprzedni nr H-297

11.04.2007
Eb

Janina Nowicka

Bolesława

Pom. ODR

++ Lipska Waleria
zam. Piotrowska

H-297/297 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

..... Lipska Waleria

J. K-297/297 Pom.

..... ODR Wydz. Oświaty i Kultury

I./1. Relacja k. L s. 1-2

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 14

VI. Fotografie braku

1/1. Relacja - Lipska Waleria

1. Nowicki Stanisław ps. „Mestwin”
o „Tajne newsanie z ramienia Olgowej
Delegatury Kępoli” na Pomorzu z
22.01.1978, mpis, kopia

k.2 s.1-2

146/I Bydgoszcz

Dot. 520

Pomorsze

ARCHIWUM
Elżbiety Zapachicj

poz. 297/Poz
data wpływu 4-3-18

Tajne nauczanie
z ramienia O.D.R.

Lipska Waleria, żona Pietrowska, nieżyjąca już, zmarła prawdopodobnie w 1974r. *nipełni podano, że z domu Frydrychowicz*
Urodzona w 1905 albo 1906 r. na Keszubach.

W okresie przedwojennym nauczycielka matematyki w II. Z. Kat. Gimnazjum Humanistycznym w Bydgoszczy.

W okresie okupacji organizatorka tajnego nauczania z ramienia Wydziału Oświaty - Okręgowej/Pomorskiej/ Delegatury Rządu Emigracyjnego. W tej mierze ściśle współpracowała z kier. Wydziału Oświaty, Józefem Gutsche z Chełzna. Pełniła funkcję z-oy Kier. Wydziału. Niewykluczone też, że była Inspektorem Wydziału na obwód 3-ci/obszar po prawej stronie Wisły od pow. Szubina po powiaty Chejnice i Tuchela. Informacja z pkt. 520 ^(zob. str. 1030, 1045) nieścisła, żeby nie powiedzieć całkowicie chybiona.

1/W.L. jest siostrą Heleną Lipskiego, kier. Wydziału Bezpieczeństwa, organizatora również innych wydziałów O.D.R., jak Opieki Społecznej, Samorządowego i Oświaty. To z jego inicjatywy - za pośrednictwem Inspektora Korpusu Bezpieczeństwa Obwodu 2-go, Zygmunta Wiśniewskiego, zwербowane Józefa Gutsche na stanowisko Kierownika Wydziału Oświaty.

2/W.L. w okresie przedwojennym mieszkała jako sublokatorka u Prezesa Sądu w Bydgoszczy Frydrychowicza przy ul. Obrońców Bydgoszczy/dawna Petersena/. Stąd wyraźne pomieszczenie faktów i okoliczności w informacji 520

Bydgoszcz dnia 22.I.78r.

/-/ Stanisław Nowicki

b. Inspektor Obwodu 3-go
Wydziału Bezpieczeństwa O.D.R.
ps. "Miszczuj" "Westijn" 4

Za zgodności
Sillousionke
Bydgoszcz 22 I 1978r.

Dot. 520

P.S. 1/Kiedy L.W. została zaprzysiężona nie wiem.

Można przyjąć, że działalność jej w Bydgoszczy i na obszarze Okręgu trwała od końca 1941r. do 1944r., w którym to zagrożona aresztowaniem - w związku z poszukiwaniem jej brata Bolesława ukrywała się do końca okupacji w miejscowości Łniszki, gmina Skulsk pow. Konia u Bronisława Siwińskiego. Mieszkanie Łniszki stały się ostoją również dla innych ukrywających się konspirantów i osób zagrożonych z terenu Pomorza / Gen. Danzig - Westpreussen / leżący w t.zw. Warthegau.

/-/ Stanisław Nowicki
"Kozuski" "Hestwin"

P.S. 2/Delegat Okręgowy - potocznie zwany wojewodą - Antoni Antczak pseudonim "Adamski", pochodzący z Torunia, kierował Okręgiem z Warszawy. Jego zastępcą na terenie Okręgu był Franciszek Kochewiak / "Franciszek", który kierował Ekspozyturą O.D.R. w Toruniu. Przez nią przechodziły drogi łączności z Warszawą.

/-/ Stanisław Nowicki
"Kozuski" "Hestwin"

Za zgodność
Sillansianka
Bydgoszcz 22.I.1978r.

Stwierdzam zgodność
odpisu z oryginałem

Ł. Zowala
Elżbieta Zawacka

J: K-297/297 Pom.

ODR

Lipska, Waleria
V. Karty informacyjne

lc. 14

Lipska Waleria

1

Lipska Waleria
ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej
poz. 297 / 10 m
data wpływu: 4 3 78

tajne wspomnienia z inspiracji Gyula Doua

4 24

Red. 297/P.

Dod. Rz. 3
ty. nancy
16 Bydgoszcz

1+ Lipka Waleria tj.
po m. Pasterka
2 d. Fryderyk

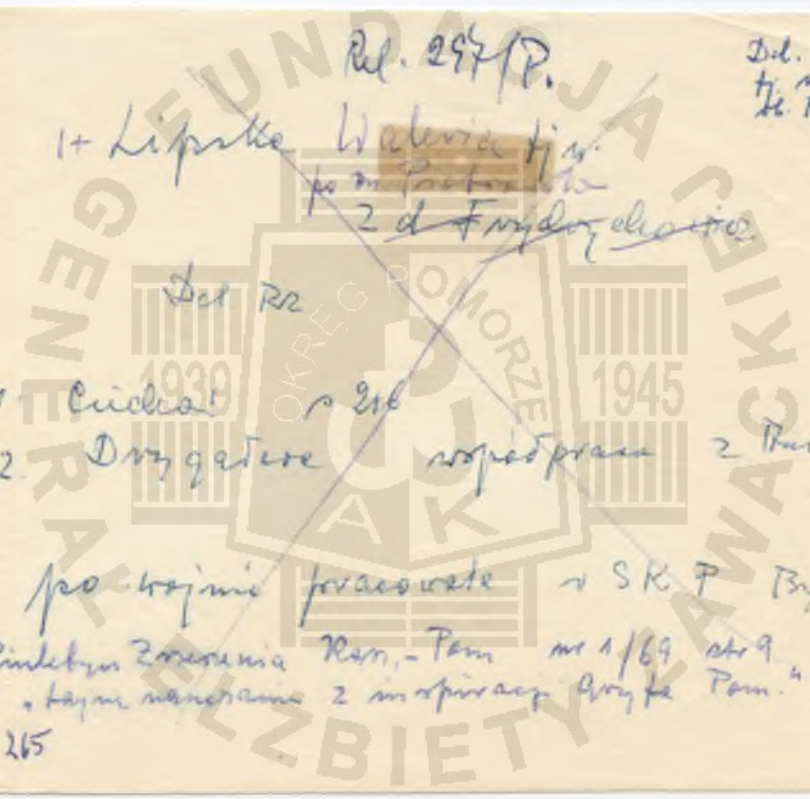
Dot. Rz

1. Cielicki ~ 216
2. Drogaczewski ~ 216

pro-wojnie jowasowate ~ SK P Bydly

Biuletyn Zmieszania Kam.-Pom nr 1/69 str 9
• tajne nancy z inspiracyj Bydly Pom.

K 265

Lipska

Cecel str. 216

Pracownicy da. Wydział ds. raty O. S. R.
do rządu którego należało organem wojennego nauka.
cia. w zakresie służby podstawowej, a w niektórych
wypadkach nawet w zakresie średniej służby oficerów
kolejowej - znaczeni opomne.

5.20

(11) 5

Pomorie

+
+ Lipska Waleria

Typ. n. Del. Pręda

~~Fryderyk~~

Nazwisko i imię

Nazwisko panięskie

Pseudonimy

Nazwiska używane
w czasie okupacji

Adres obecny

Data i miejsce śmierci
ew. przyczyna

ZRÓDŁA I ZAPISY BIOGRAFICZNE

Archiwistki. Książki Oporu na Pomorzu Gdanskim 1939-45
Pracownicy Wydziału Osmiady Okręgowy Delegatury Rządu
na Pomorzu Gł. Organizatorka Typ. n. na Pomorzu.
Verte M.B.

2. Frygajowa wd. TKP, Notalki z drzewa okupacyj-
det. - nielub opow na Poruczu. ...

W. O. D. Rzedy w Tommie wrog, przez delegacje
Antelaka.

Hydriat eswialy, dochonale pracy'sey -
Mierowany byt m. in. przez ewity przesie 18 dn
w Bydzy, Frydrychowice - Lipsk s.

Po wywie pracownik TKP, Bydgoner

Informacje w p. Isdruczkuj

Lipska Waleria

Bydgoszcz
ODR

- profesorka katolickiego gimnazjum żeńskiego
w Bydgoszczy. Była zastępczynią Józefa Gutsche,
naczelnika Wydziału Oświaty i Kultury ODR.

Zob. tom 23 - Stutthof, nr. 83, S. Nowicki

K.Woj.

a

Lipska (Łofia)² Waleria Bydgoszcz⁷
ps. "Łosia"
ODR
AK

Wisytator tajnego zorganizowanego
nowozania; utrzymywał z nią ścisły
kontakt Krozik Komrad - organizator
tajnego zorganizowanego nowozania i
referent powiatowy nr pow. Tucholski.
rel: b. osob. M-276 Krozik Komrad -
insp. Chojmice

Uk. XII 199

a Lipska Waleria ODR 8
siostra Bolesława Lipskiego
ps. "Bartel"; zastępczyni
Józefa Gutschego - Marszałka
Wydziału Oświaty
zob: T. N. 114/423 Pom. 2. T. 1 s. 8
St. Nowicki - ODR

18. IX 102

Lipska (Waleria)!

ODR 9

Pracownice Wydz. Oświaty
- ODR (eksponowany), którym
kierował (Józef) Gutschke.

zob: J. M. 181/790 Pom. 2. II s. 1
- A. Antosik - ODR

2/8. IX 102

Lipska, Walenia
zam. Piotrowska

ODL
Wyd. Ośw 10
Bibli
Ekspozytury

Siostra Bolestawa Lipskiego
ps. "Bartel" razem z Józefem
Guttsche - z-ic szefa Wydz. Oświecenia
Publicznego Ekspozytury ODL na kraj
organizowała tajne organizowanie
mentente, tworząc powiatowe i miejskie
stacje szkolne.

zob. J: M: 1029/1773 Pom. Guttsche Józef z. II;
Słow. biograf. kump. pomorskiej 1939-1945
48.1x'02 Wzyl. Bibl. FAFK, t. XXXV

Lipska Walenia

inspekt.
Bydgoszcz¹¹

Organizatorka tajnego nauczania w Bydgoszczy
z ramienia Wydziału Oświaty Okręgowej
Delegatury Rządu Emigracyjnego na Pomorzu.

Zob. Biuletyn FAPAK w 4/2003, s. 9

01)

Del. De.

Tajne Naucz
OKR. 13
Pomorze

Lipoka Waleria

Była organizatorką tajnego nauczania z ramienia Wład. Dzielnicy okr. Delegatury Rządu w Bydgoszczu i powiecie (przewodząca naukę w Miejskim Rejonie Katolickim Gimn. Human. i Stucznym w Bydgoszczy). Do jej zadań należało: wyjeżdżać w teren w celu nadzorowania kontaktów i nauczycielami i zakładanie konspir. powiatowych i miejskich władz szkolnych oraz nowych placówek zotowania zwanego nauczaniem

Mob. Bogdan Chrzanowski } Polska Podziemna na
Andrzej Gabirowski } "Pomorzu w l. 1939-45"
Krzysztof Steyer } bfr. 519, 521
Wład. "Oskar" Bolnord 2005.

M. H. 2006r

Lipska Waleria

Bydgoszcz
tajne nauki! 3

organizatorkę tajnego nauczania w Bydgoszczy i powiecie, z ramienia Wydziału Oświaty Okręgowej Delegatury Rządu Emigracyjnego na Pomorzu, była Waleria Lipska, w okresie przedwojennym nauczycielką matematyki w Miejskim żeńskim Katolickim Gimnazjum Humanistycznym w Bydgoszczy.

zob. Biuletyn FAPAK w 4/2003, s. 9

13.09.04. JG

†† Lipska Waleria 002
14
zm. 1964 (!)
Tajne wiadomości, Wyd. Osiaty i
Kultury OZ (Wyd. Oświecenia
Publicznego).

zob. Chruszczowski B., Delegatura
Szostka R P m Kraj m Pomorze...
Tomu 2011, s. 103, 244, 294.

EL VI'14

K-297

ODR. Bydgoszcz

++

Lipska Waleria

Lipska Waleria

